

Homilie van kardinaal De Kesel bij de bisschopswijding

Goede vrienden, het is opvallend dat geen enkel evangelie begint met Jezus. Het begint met Johannes die als profeet optreedt in de woestijn. Geen enkel evangelie valt met de deur in huis. Men kan blijkbaar niet onmiddellijk beginnen. Men moet voorbereid worden. Het terrein moet geëffend worden. Er moet eerst een innerlijke omvorming, bekering hebben plaats gevonden. En dat is het wat Johannes doet: hij roept op tot bekering. Hij roept hen naar de woestijn. Van oudsher de plaats van bekering. Daar is alles begonnen. Daar heeft Israël zijn roeping gevonden. Daar is het Gods volk geworden. Daar hebben ze ontdekt hoe kostbaar ze zijn in Gods ogen. Daar moeten ze dus opnieuw naartoe. Er is geen toegang tot Jezus dan door de stem die roept in de woestijn. Zonder die ommekeer zal je Hem niet verstaan.

Juist daarom is Jezus zo scherp voor sommige Farizeeën en de sadduceeën. Meer dan om personen gaat het hier om een mentaliteit. Het is die mentaliteit die tot het conflict geleid heeft waaraan Jezus is ten onder gegaan. Het is de mentaliteit van hen die geen bekering nodig hebben. Die tevreden zijn over zichzelf en God danken dat ze niet zijn als de anderen. De mentaliteit van hen die zeggen: ons mankeert niets, *“wij hebben Abraham tot vader!”*.

De oproep van Johannes geldt ook voor ons en de Kerk vandaag. We hebben bekering nodig. We moeten ons ontdoen van alle zelfzekerheid. We ervaren het als een genade dat paus Franciscus ons daar steeds toe oproept. We mogen niet terugplooiën op ons zelf. We moeten onze armoede en kleinheid erkennen. Zolang we deze armoede, ook in onszelf, niet erkennen, heeft Jezus ons niets te bieden. Het zal ook Jezus eerste woord zijn: *“zalig de armen van geest!”* Het is de Geest van de Messias waarover Jesaja vandaag spreekt. De Messias die bezielde is met een geest van diepe menselijkheid en mededogen. *“De kleinen zal Hij recht verschaffen, de uitbuiters striemen met de gesel van zijn mond”*. Alle zelfgenoegzaamheid moeten we afleggen. Geen Kerk die alleen met zichzelf bezig is, zoals Paus Franciscus het vraagt. We hebben het evangelie ontvangen. Het is onze grootste schat. Maar wij hebben dat niet verdiend. *“Voor niets hebben we ontvangen, voor niets moeten we geven”*.

Zolang je het normaal vindt dat de ander je liefheeft, weet je niet wat liefde is. Zolang je denkt dat je die liefde verdient en er recht op hebt, weet je niet wat je voor een ander betekent. Pas als je alle pretenties aflegt en weet dat je om niet bemind wordt, pas dan weet je hoe kostbaar je bent in de ogen van hen die je liefhebben. Dat is het wat God vandaag van zijn Kerk en van ons vraagt, deze bekering, deze ontlediging en deze armoede. Het was dat wat Charles de Foucauld gezocht heeft. Het was vorige donderdag juist honderd jaar geleden dat hij de dood vond. En ook Augustinus heeft het in zijn leven ervaren. Hij heeft God hartstochtelijk gezocht. Het heeft lang geduurd. Hij heeft veel vanzelfsprekendheden moeten opgeven, voor hij zich kon overgeven. *“Veel te laat heb ik U lief gekregen, maar toen hebt Gij geroepen en geschreeuwd (!); Gij hebt mijn doofheid doorbroken en mijn hart geraakt”*. Zo is hij christen geworden en een grote bisschop.

Maar eigenaardig genoeg, ook om bisschop te worden heeft Augustinus zich moeten bekeren. Een tweede keer dus! Hij had de ziel van een monnik. Priester worden was al iets dat hij in de verste verte niet had gezocht. Toen hij het eenmaal was, verspreidde zijn faam zich. In één van zijn preken zegt hij dat hij zoveel schrik had om bisschop te worden dat hij vermeer ergens te komen waar de zetel vacant was. Maar in Hippo, waar hij langs kwam, had hij er geen rekening mee gehouden dat bisschop Valerius oud was en men een opvolger zocht. Er was geen ontwijken meer: hij werd bisschop.

Je bent vertrouwd met zijn geschriften. Je weet dat, wanneer hij over het christen zijn schreef of preekte, het altijd was met grote bezieling en enthousiasme. Maar wanneer hij het over het bisschopsambt had, was het altijd wat meer getemperd. Hij schrijft er levendig over: over de last en de zwaarte en de drukte van dat ambt. Ik zeg het niet om je schrik aan te jagen. Het kan je ook bemoedigen en troosten te weten dat ook Augustinus heeft gekend en beleefd. Maar vooral om je te zeggen dat die twee niet te scheiden zijn: christen zijn en bisschop. Voor alle twee moet men zich bekeren. Maar ze ontspringen wel aan de ene zelfde bron: het geloof dat we door God om niet bemind zijn, “kostbaar in zijn ogen”.

Christen en bisschop. Het laatste zal soms een grote last zijn. Maar het eerste maakt er altijd een grote genade van. Voor jezelf en voor heel de geloofsgemeenschap waarvan je nu de herder wordt. Je zult, zoals paus Franciscus het zegt, soms vooraan lopen, soms midden de schapen, soms achteraan. Maar altijd samen en met elkaar in lief en leed verbonden. Wetend dat er geen heersers en knechten zijn maar dat we allen broeders en zusters zijn, vrienden van Jezus, kinderen aan huis bij God onze Vader. Paulus zegt het vandaag: “Aanvaardt elkander als leden van één gemeenschap”. Want samen ben je geroepen met heel je kerkgemeenschap om Gods liefde bekend te maken. We zullen het straks horen in de kerstnacht: hoe Gods menslievendheid is verschenen toen Hij in Christus ons bestaan gedeeld heeft, mens onder de mensen. Zozeer heeft Hij ons liefgehad. Zo kostbaar in zijn ogen.

+ Jozef De Kesel

Tweede adventszondag, 4 december 2016, Sint-Salvatorskathedraal Brugge.